

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Методичні вказівки
для виконання контрольної роботи
з курсу

НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

*(для студентів 4 курсу за напрямками підготовки
6.030504 «Економіка підприємства» і 6.030509 «Облік і аудит»)*

Харків
ХНАМГ
2012

Методичні вказівки для виконання контрольної роботи з курсу «Національна економіка» (для студентів 4 курсу за напрямами підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» і 6.030509 «Облік і аудит») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Т. А. Пушкар. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 28 с.

Укладач: Т. А. Пушкар

Рецензент: канд. екон. наук І. А. Островський

Затверджено на засіданні кафедри економіки підприємств міського господарства, протокол № 1 від 30.09. 2011 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Варіанти контрольних завдань з курсу.....	5
I. Теоретична частина.....	5
II. Практичні завдання.....	14
III. Методичні рекомендації до виконання розрахункової частини контрольної роботи.....	22
Список джерел.....	27

ВСТУП

Вивчення матеріалу з курсу «Національна економіка» передбачає самостійну роботу студента, що полягає в опрацюванні наукових літературних джерел із методології, засобів, сфер, об'єктів та принципів функціонування національної економіки. Особлива увага приділяється опануванню понятійним апаратом, методиками й методами забезпечення ефективного функціонування та сталого зростання національної економіки.

Результати самостійної роботи студент подає у вигляді контрольної роботи. Варіант контрольної роботи обирається згідно з порядковим номером прізвища студента в журналі академічної групи.

Обсяг контрольної роботи – 16 – 18 сторінок учнівського зошита (12 – 15 сторінок друкованого тексту (шрифт 14, інтервал – полуторний)).

У кінці контрольної роботи потрібно навести список посилань.

Оформлення контрольної роботи здійснюється у відповідно до ДСТУ 3008-95. Із вимогами щодо оформлення контрольної роботи можна ознайомитися у Методичних вказівках щодо оформлення контрольних, курсових і дипломних робіт (для студентів заочної форми навчання та другої вищої освіти спеціальностей 6.050100 – "Економіка підприємства", 6.050100 – "Облік і аудит", 6.050200 – "Менеджмент організацій") / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Ковалевська А. В., Склярук Н. І. – Харків: ХНАМГ, 2008. – 28 с.

Контрольна робота складається з двох типів завдань:

- перше – одне теоретичне питання, на яке студенту необхідно дати ґрунтовну відповідь. Для кожного варіанту запропоновано орієнтований план відповіді і наведено перелік джерел;
- друга частина – три задачі, що спрямовані на вивчення системи макроекономічних показників національної економіки.

**ВАРІАНТИ ЗАВДАНЬ ДЛЯ ВИКОНАННЯ
КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З КУРСУ
«НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА»**

I. Теоретична частина

Варіант 1. Предмет і завдання дисципліни «Національна економіка»

ПЛАН

Вступ

1. Теоретичні основи курсу «Національна економіка».
2. «Національна економіка» як наука та навчальна дисципліна.
3. Цілі та завдання дисципліни. Місце дисципліни курсу в системі наук.
4. Зв'язок аналізу національної економіки з макроекономікою та макроекономічною політикою, статистикою, галузевими та регіональними економіками.
5. Висновки.

Варіант 2. Національна економіка як система

ПЛАН

Вступ

1. Економічна система. Ознаки, властивості та функції системи.
2. Типи економічних систем: традиційна, ринкова, планова, змішана.
3. Національна економіка як господарська система країни.
4. Типи національних економік.
5. Висновки.

Варіант 3. Економічна природа трансформаційних процесів в економіці країни

ПЛАН

Вступ

1. Механізми трансформації господарських систем.
2. Мета трансформаційних процесів.

3. Нелінійність, багатовимірність та плюралістичність економічного розвитку.
4. Особливості суспільного розвитку України.
5. Висновки.

Варіант 4. Потенціал національної економіки

ПЛАН

Вступ

1. Національне багатство: сутність і структура.
2. Суспільне і природне багатство.
3. Матеріальне й нематеріальне багатство.
4. Ефективність національної економіки.
5. Висновки.

Варіант 5. Трудовий потенціал національної економіки

ПЛАН

Вступ

1. Людський потенціал національної економіки.
2. Чинники формування людського потенціалу.
3. Трудовий потенціал: структура та динаміка.
4. Освітньо-кваліфікаційний рівень робочої сили.
5. Сучасний стан ринку праці в Україні.
6. Висновки.

Варіант 6. Науково-технічний потенціал

ПЛАН

Вступ

1. Науково-технічний та інноваційний розвиток в Україні.
2. Якісні та кількісні характеристики науково – технічного й інноваційного розвитку в Україні.

3. Підтримка і стимулювання інноваційної діяльності на різних рівнях функціонування національної економіки.
4. Пріоритетні напрямки розвитку науки й техніки в Україні.
5. Висновки.

Варіант 7. Природно-ресурсний потенціал

ПЛАН

Вступ

1. Економіко-географічні умови розвитку національної економіки.
2. Класифікація природних ресурсів.
3. Водні ресурси.
4. Біологічні ресурси.
5. Земельні ресурси країни.
6. Висновки.

Варіант 8. Інституційні основи ринкової економіки

ПЛАН

Вступ

1. Інститути й економічний розвиток.
2. Значення інститутів для розвитку національної економіки.
3. Інституційна структура, її елементи та роль у розвитку національної економіки.
4. Ієрархія інститутів та інституційне середовище.
5. Висновки.

Варіант 9. Загальна характеристика та механізми інституційних змін національної економіки

ПЛАН

Вступ

1. Формування інституційного базису національної економіки.
2. Лібералізація економіки.

3. Реформа відносин власності й утворення капіталу.
4. Власність у системі національної економіки.
5. Висновки.

Варіант 10. Інституційні основи формування ринкового середовища в національній економіці

ПЛАН

Вступ

1. Подолання монополізму та формування конкурентного середовища.
2. Конкуренція й монополія в економіці України.
3. Великий і малий бізнес в національній економіці.
4. Становлення ринків і ринкової інфраструктури.
5. Висновки.

Варіант 11. Демократія й демократизація національної економіки

ПЛАН

Вступ

1. Демократія, економічна свобода й економічний порядок.
2. Інститут соціального партнерства.
3. Інститут трипартизму.
4. Нормативно-правове закріплення інституційних перетворень.
5. Висновки.

Варіант 12. Моделі економічного розвитку національної економіки

ПЛАН

Вступ

1. Сутність і моделі економічного розвитку.
2. Принципи й економічні показники економічного розвитку.
3. Еволюція теорій і моделей економічного розвитку.
4. Основні чинники економічного розвитку.
5. Висновки.

**Варіант 13. Суспільне відтворення як основа функціонування
національної економіки**

ПЛАН

Вступ

1. Відтворення національної економіки: темпи, пропорції, збалансованість.
2. Фактори й динаміка економіки України.
3. Основні макроекономічні показники розвитку національної економіки.
4. Методика визначення основних показників розвитку економіки як предмету аналізу.
5. Висновки.

Варіант 14. Стратегія соціально-економічного розвитку держави

ПЛАН

Вступ

1. Стратегія економічного розвитку.
2. Стратегічна модель економічного розвитку України.
3. Стійкий розвиток та економічне зростання.
4. Світовий досвід розробки довгострокових стратегій економічного зростання національної економіки.
5. Висновки.

Варіант 15. Структурна організація народного господарства

ПЛАН

Вступ

1. Сутність і види структури економіки
2. Діяльнісно-видова й галузева структура економіки.
3. Структурна політика таргетування.
4. Структурні параметри економіки України в системі міжнародних порівнянь.
5. Національні чинники відбору пріоритетних галузей.
6. Висновки.

Варіант 16. Методи аналізу структури національної економіки

ПЛАН

Вступ

1. Міжгалузевий баланс виробництва й розподілу продукції та послуг (МГБ).
2. Схема балансу, характеристика його квадрантів.
3. Кінцева та проміжна продукція, її співвідношення, значення для аналізу економічної діяльності.
4. Висновки.

Варіант 17. Стратегія структурної перебудови економіки

ПЛАН

Вступ

1. Цілі, основні завдання й етапи структурних перетворень.
2. Варіанти структурного реформування.
3. Національні пріоритети структурної перебудови.
4. Технологічне оновлення та підвищення конкурентоспроможності виробництва.
5. Висновки.

Варіант 18. Національний ринок в системі національної економіки

ПЛАН

Вступ

1. Національний ринок: методологія та методика аналізу.
2. Основні індикатори й умови функціонування товарного ринку.
3. Конкурентне середовище на товарних ринках національної економіки.
4. Особливості конкурентного середовища в умовах перехідної економіки.
5. Передумови ефективної конкуренції.
6. Висновки.

Варіант 19. Сучасний стан інфраструктури національного ринку

ПЛАН

Вступ

1. Структура ринків у національній економіці.
2. Фондовий ринок.

3. Сучасна інфраструктура ринку.
4. Інфраструктура ринку як фактор ефективності конкурентного середовища.
5. Трансакційні витрати учасників ринку.
6. Висновки.

Варіант 20. Роль держави в національній економіці

ПЛАН

Вступ

1. Функції держави в національній економіці.
2. Визначення цілей, пріоритетів, напрямків розвитку національної економіки.
3. Стимулювання ділової активності, підприємництва, інвестицій, конкуренції, зовнішньоекономічної діяльності тощо.
4. Створення правового поля взаємодії суб'єктів господарювання. Корегування ринкового розподілу ресурсів і доходів.
5. Перерозподіл доходу й багатства.
6. Висновки.

Варіант 21. Держава як підприємець

ПЛАН

Вступ

1. Держава як виробник суспільних благ.
2. Державний сектор у національній економіці.
3. Класифікація державних підприємств.
4. Ефективність діяльності підприємств державного сектору в національній економіці.
5. Висновки.

Варіант 22. Макроекономічні прогнози як метод регулювання національної економіки

ПЛАН

Вступ

1. Сутність і призначення макроекономічних прогнозів.
2. Функції макроекономічного прогнозування.

3. Науковий аналіз та його етапи.
4. Альтернативні сценарії макроекономічних прогнозів.
5. Методи та моделі економічного прогнозування.
6. Висновки.

Варіант 23. Макроекономічне планування в національній економіці

ПЛАН

Вступ

1. Наукові основи макроекономічного планування.
2. Прогноз і план.
3. Макроекономічні плани.
4. Директивне й індикативне планування.
5. Висновки.

Варіант 24. Цільові програми в системі макроекономічного планування

ПЛАН

Вступ

1. Сутність соціально-економічного програмування.
2. Цілі макроекономічного програмування.
3. Принципи розробки програм.
4. Блоки, види та рівні програм.
5. Світовий досвід програмування соціально-економічного розвитку.
6. Висновки.

Варіант 25. Соціальні засади національної економіки

ПЛАН

Вступ

1. Економічна теорія добробуту.
2. Співвідношення економічного та соціального в розвитку національної економіки.
3. Соціальна стійкість і соціальна стабільність як ознака соціально орієнтованої економіки.
4. Моделі соціальної політики.
5. Висновки.

Варіант 26. Економічна природа державного регулювання економіки

ПЛАН

Вступ

1. Основні соціально-економічні індикатори рівня життя.
2. Структура й динаміка грошових доходів населення.
3. Диференціація доходів населення.
4. Поняття людського розвитку.
5. Методологія визначення індексу людського розвитку.
6. Висновки.

Варіант 27. Соціально-захисна функція держави

ПЛАН

Вступ

1. Соціальний ризик і соціальне страхування.
2. Соціальна інфраструктура та фактори її розвитку.
3. Сучасний стан соціальної інфраструктури в Україні: проблеми та перспективи розвитку.
4. Джерела фінансування соціальної інфраструктури.
5. Висновки.

Варіант 28. Економічна природа державного регулювання економіки

ПЛАН

Вступ

1. Економічні виклики для України в умовах глобалізації.
2. Економічні індикатори національної безпеки України.
3. Зовнішньоекономічна безпека національної економіки.
4. Висновки.

Варіант 29. Сучасні тенденції світового економічного розвитку

ПЛАН

Вступ

1. Переваги та суперечності відкритої економіки.
2. Міжнародні інтеграційні процеси.
3. Форми міжнародного співробітництва.
4. Економіка України у глобальному конкурентному середовищі.
5. Висновки.

Варіант 30. Державне регулювання зовнішньоекономічних зв'язків

ПЛАН

Вступ

1. Види зовнішньоекономічної політики держави.
2. Сутність, цілі та принципи зовнішньоекономічної політики
3. Основні форми, методи й інструменти впливу держави на функціонування зовнішньоекономічного сектора.
4. Платіжний баланс як інструмент регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
5. Висновки.

II. Практичні завдання

Задача 1

Визначити за методикою розрахунку системи національних рахунків нефінансові, виробничі активи, невиробничі, фінансові і сумарні активи національної економіки. Охарактеризуйте економічну сутність такої класифікації. Вихідні дані наведено в табл. 1.

Таблиця 1 – Вихідні дані для задачі 1, млн. грн

Варіант	Матеріальні виробничі активи	Нематеріальні виробничі активи	Матеріальні невикористані активи	Нематеріальні невикористані активи (патенти, авторські права, ліцензії тощо)	Монетне золото та спеціальні права записання	Депозити та готівка	Цінні папери (крім акцій)	Акції та інші форми акціонерного капіталу	Позики та кредити	Технічні резерви страхових компаній	Інша кредиторська / дебіторська заборгованість
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	10 560,70	9078,10	8934,70	8234,40	3090,80	2092,80	4455,50	8255,50	3505,50	1613,10	19663,10
2	11345,00	9876,80	9001,20	8112,60	3124,00	3224,00	4117,82	7629,82	3239,82	1490,84	18172,84
3	11456,70	9245,50	8876,20	8234,40	3290,90	2220,90	4206,93	7794,93	3309,93	1523,11	18566,11
4	10678,30	9345,00	8759,40	8112,90	3280,70	2250,70	4272,59	7916,59	3361,59	1546,88	18855,88
5	11809,00	9023,40	8925,90	8099,60	3390,40	2350,40	3714,48	6882,48	2922,48	1344,82	16392,82
6	10976,34	9006,80	8879,20	8134,50	3119,70	2116,70	4192,86	7768,86	3298,86	1518,01	18504,01
7	10653,00	9056,70	9001,10	8067,70	3090,60	2050,30	4225,69	7829,69	3324,69	1529,90	18648,90
8	11234,70	9000,20	8967,70	8240,30	3180,50	2130,50	4242,11	7860,11	3337,61	1535,84	18721,34
9	10413,00	9112,50	8896,50	8097,20	3020,60	2520,10	4190,05	7763,65	3296,65	1516,99	18491,59
10	10983,00	9056,80	8974,20	7998,80	3182,00	2152,40	4258,05	7889,65	3350,15	1541,61	18791,71
11	11754,00	9005,60	8378,30	8006,70	3118,00	2145,00	3184,04	5899,64	2505,14	1152,77	14051,87
12	11008,80	9112,30	8995,60	8000,30	3009,80	2006,40	4274,18	7919,54	3362,84	1547,46	18862,92
13	10376,80	9023,00	8943,10	8120,00	3170,40	2354,00	4195,49	7773,73	3300,93	1518,96	18515,60
14	11010,10	9123,70	8846,20	8002,30	3007,90	2089,00	4176,26	7738,10	3285,80	1512,00	18430,74

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
15	10987,00	9133,00	8925,90	8000,40	3261,00	2198,00	4168,00	5899,64	3279,30	1509,01	18394,31
16	10023,30	9004,50	8879,20	8104,00	3050,40	2088,50	4349,96	7919,54	3399,10	1500,05	20500,05
17	11173,00	9015,70	9001,10	8003,80	3144,80	2134,50	4020,27	7773,73	3141,48	1386,36	18946,36
18	11000,20	9011,80	8967,70	8050,90	3200,10	2046,60	4107,27	7738,10	3209,47	1416,36	19356,36
19	10479,10	9134,40	8925,90	8008,50	3111,90	2079,00	4171,38	7722,80	3259,56	1438,47	19658,47
20	10678,30	9023,40	8879,20	7998,80	3022,20	2234,50	3626,49	7199,96	2833,78	1250,57	17090,57
21	11809,00	9006,80	9001,10	8006,70	3056,60	2178,90	4093,54	6654,27	3198,73	1411,63	19291,63
22	10976,34	9056,70	8967,70	8112,90	3147,90	2358,90	4125,59	6798,27	3223,78	1422,68	19442,68
23	10678,30	9000,20	8896,50	8099,60	3180,50	2236,70	4141,62	6904,38	3236,30	1428,21	19518,21
24	10 560,70	9112,50	8974,20	8134,50	3020,60	2100,80	4090,79	6002,49	3196,59	1410,68	19278,68
25	11345,00	9056,80	8378,30	8067,70	3182,00	2056,70	4157,18	6775,54	3248,47	1433,57	19591,57
26	11456,70	9005,60	8876,20	8240,30	3118,00	2278,90	3108,62	6828,59	2429,10	1071,98	14649,98
27	10678,30	9112,30	8759,40	8104,00	3180,50	2156,00	4172,93	6855,12	3260,77	1439,01	19665,81
28	11809,00	9005,60	8925,90	8003,80	3020,60	2356,90	4096,10	6770,99	3200,74	1412,51	19303,71
29	10976,34	9112,30	8879,20	8050,90	3182,00	2130,50	4077,33	6880,88	3186,07	1406,04	19215,24
30	10 560,70	9023,00	8876,20	8008,50	3118,00	2520,10	4069,27	5145,32	3179,77	1403,26	19177,26

Задача 2

Визначити за методикою розрахунку системи національних рахунків поточні податки й сумарні податки в національній економіці. Охарактеризуйте економічну сутність такої класифікації. Вихідні дані наведено в табл. 2.

Таблиця 2 – Вихідні дані для задачі 2

Варіант	Податки на продукти (ПДВ, акцизи, податки на продаж та ін.)	Інші податки на виробництво (податки на землю, будівлі, фонд оплати праці, на транспортні засоби та ін.)	Податки на дохід і власність (податки на прибуток, прибуткові податки, податки на власність, що не використовується у виробництві)	Капітальні податки (на спадок, на даровизну, на операції з капіталом)
1	2	3	4	5
1	18417,63	14677,63	14032,48	11414,48
2	17294,84	13782,84	13177,02	10718,62
3	18457,03	14709,03	14062,50	11438,90
4	17944,88	14300,88	13672,29	11121,49
5	15600,82	12432,82	11886,34	9668,74
6	17610,01	14034,01	13417,15	10913,95
7	17747,90	14143,90	13522,21	10999,41
8	17816,84	14198,84	13574,74	11042,14
9	17598,19	14024,59	13408,15	10906,63
10	17883,81	14252,21	13625,76	11083,64
11	13372,97	10657,37	10188,93	8288,01
12	17951,58	14306,22	13677,39	11125,64
13	17621,04	14042,80	13425,56	10920,79
14	17540,28	13978,44	13364,02	10870,74
15	19278,43	15363,63	14688,33	11947,97
16	19075,05	16225,05	14325,05	11475,05
17	17629,36	14995,36	13239,36	10605,36
18	18010,86	15319,86	13525,86	10834,86
19	18291,97	15558,97	13736,97	11003,97
20	19918,37	16942,37	14958,37	11982,37
21	19958,53	16976,53	14988,53	12006,53
22	18091,18	15388,18	13586,18	10883,18

1	2	3	4	5
23	17629,36	15319,86	13638,96	10925,46
24	18010,86	15558,97	13471,58	10791,38
25	18291,97	16942,37	13690,22	10966,52
26	19918,37	16976,53	10237,13	8200,43
27	19958,53	15388,18	13742,10	11008,08
28	18091,18	15447,96	13489,07	10805,39
29	18161,46	15258,38	13427,25	10755,87
30	17938,58	15506,02	13400,71	10734,61

Задача 3

Визначити обсяг та структуру національного багатства країни у звітному році.

Вихідні дані:

1. Обсяг національного багатства країни у базовому році склав X у.г.о.
2. Структура національного багатства країни у базовому році (%): всього – 100 %, в тому числі створені нефінансові активи – Y; нестворені нефінансові активи – Z; фінансові активи – W.

Темпи приросту фінансових активів у звітному році – G.

Таблиця 3 – Вихідні дані для задачі 3

Варіант	<u>X</u>	<u>Y</u>	<u>Z</u>	<u>W</u>	<u>G</u>
1	2	3	4	5	6
1	2500	52	30	18	18
2	3000	60	28	12	20
3	2600	62	26	12	22
4	2200	50	32	18	15
5	2400	65	25	10	20
6	2500	67	24	9	22
7	3500	54	30	16	25
8	3200	55	22	23	14
9	3600	58	25	17	16
10	3800	64	23	13	25

Продовження табл. 3

1	2	3	4	5	6
11	2700	68	20	12	20
12	4000	56	27	17	22
13	2800	50	32	18	16
14	4300	58	27	15	18
15	4400	64	20	16	22
16	3800	52	30	18	18
17	3700	60	28	12	20
18	2300	62	26	12	22
19	3400	50	32	18	15
20	3500	65	25	10	20
21	2500	67	24	9	22
22	2400	54	30	16	25
23	2800	55	28	17	22
24	3600	58	22	20	25
25	3700	57	30	13	14
26	2200	54	28	18	16
27	2600	64	23	13	25
28	3000	68	22	10	20
29	4700	55	24	21	22
30	2400	68	20	12	16

Питома вага основних виробничих фондів та державних матеріальних резервів у складі створених не фінансових активів у базовому році складала відповідно 50 і 15 %.

Темпи росту основних виробничих фондів у звітному році склав 25 %.

Приріст державних матеріальних резервів у звітному році склав 40 у.г.о.

Приріст та вибуття нестворених не фінансових активів у звітному році відповідно склали 30 у.г.о. та 10 у.г.о.

Задача 4

Визначити чисельність економічно активного населення країни, якщо:

1. Чисельність зайнятого населення у працездатному віці становила G тис. ос., що складає 90% від загальної кількості зайнятих та F % від загальної кількості економічно активного населення.
2. Чисельність зайнятих молодше працездатного віку становить 680 тис. ос.

Дані для розрахунку наведено в табл. 4.

Таблиця 4 – Вихідні дані для задачі 4

Варіант	<u>G, тис. ос.</u>	<u>F, %</u>
1	2	3
1	24600	81
2	24560	80
3	24500	82
4	24460	80
5	24400	84
6	24580	85
7	24700	85
8	24000	82
9	24200	80
10	24900	86
11	24000	80
12	24100	82
13	24200	80
14	24580	82
15	24760	83
16	24800	85
17	24750	80
18	24300	85
19	24500	82
20	24460	80
21	24400	85
22	24580	80
23	24700	82

Продовження табл. 4

1	2	3
24	24000	80
25	24200	82
26	24900	83
27	24000	85
28	24100	80
29	24200	85
30	24580	82

Задача 5

Обчислити індекс приросту ВВП на душу населення, якщо в попередньому році ВВП становив 960 млрд. грн., ВВП на душу населення – **Н** грн. У поточному році ВВП скоротився на **К** %, а чисельність населення скоротилась на 6,5 %.

Вихідні дані для розрахунку представлено в табл. 5.

Таблиця 5 – Вихідні дані для задачі 5

Варіант	<u>Н, грн.</u>	<u>К, %</u>	Варіант	<u>Н, грн.</u>	<u>К, %</u>
1	2	3	4	5	6
1	16600	5,2	16	16800	5,0
2	16560	5,4	17	16750	5,2
3	16500	4,8	18	16300	5,4
4	16460	5,0	19	16500	4,8
5	16400	5,2	20	16460	4,5
6	16580	5,4	21	17200	5,0
7	16700	4,8	22	16580	5,2
8	16000	4,5	23	17000	5,0
9	16200	5,0	24	1680	5,0
10	16900	5,2	25	17200	5,2
11	16000	5,0	26	16500	5,4
12	16100	5,0	27	17000	5,0
13	16200	5,2	28	16200	5,0
14	16580	5,4	29	16300	5,2
15	16760	5,0	30	16450	5,4

III. Методичні рекомендації до виконання розрахункової частини контрольної роботи

Задача 1

Головна мета СНР — упорядкування інформації про різні аспекти економічного життя, щоб виявити загальну картину та головні наслідки економічного процесу, а також структури економіки. Це досягається за допомогою класифікацій.

Найважливіші класифікації СНР стосуються:

- секторів економіки;
- галузей економіки;
- витрат на споживчі товари та послуги;
- економічних операцій;
- активів та пасивів;
- витрат органів державного управління за призначенням цих витрат;
- податків і субсидій.

Ці класифікації широко застосовуються для економіко-статистичного аналізу розвитку держави, а також для порівняння держав у межах програм міжнародних зіставлень [11].

При розрахунку основних макроекономічних показників національної економіки загальнозживаною є наступна класифікація активів:

I. Нефінансові активи ($1 + 2$):

1. Виробничі активи ($1.1 + 1.2$).

1.1. Матеріальні активи ($1.1.1. + 1.1.2. + 1.1.3.$).

1.1.1. Основний капітал.

1.1.2. Оборотні матеріальні засоби.

1.1.3. Матеріальні цінності, активи, що мають здатність зберігати вартість відносно тривалий час.

1.2. Нематеріальні активи (1.2.1.).

1.2.1. Основний капітал ($1.2.1.1. + 1.2.1.2. + 1.2.1.3.$).

1.2.1.1. Витрати на геологорозвідку.

1.2.1.2. Програмне забезпечення.

1.2.1.3. Оригінали художніх і літературних творів.

2. Невиробничі активи (2.1. + 2.2.):

2.1. Матеріальні активи (2.1.1. + 2.1.2.)

2.1.1. Земля.

2.1.2. Корисні копалини.

2.2. Нематеріальні активи (патенти, авторські права, ліцензії тощо).

II. Фінансові активи (1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7):

1. Монетне золото та спеціальні права запозичення.

2. Депозити та готівка.

3. Цінні папери (крім акцій).

4. Акції й інші форми акціонерного капіталу.

5. Позики та кредити.

6. Технічні резерви страхових компаній.

7. Інша кредиторська / дебіторська заборгованість.

Усі активи (I + II).

Активи реєструють в особливих рахунках СНР – балансах активів і пасивів.

Активи оцінюють за ринковими відновлюваними цінами.

Задача 2

СНР розрізняє поточні та капітальні податки, податки на виробництво та імпорт, із одного боку, та податки на прибутки й власність – із другого.

Схема класифікації податків у СНР наступна:

I. Поточні податки (1 + 2):

1. Податки на виробництво й імпорт (1.1. + 1.2.).

1.1. Податки на продукти (ПДВ, акцизи, податки на продаж та ін.).

1.2. Інші податки на виробництво (податки на землю, будівлі, фонд оплати праці, на транспортні засоби та ін.).

2. Податки на дохід та власність (податки на прибуток, прибуткові податки, податки на власність, що не використовується у виробництві).

II. Капітальні податки (на спадок, на даровизну, на операції з капіталом).

III. Усі податки ($I + II$).

Задача 3

Визначити обсяг та структуру національного багатства країни у звітному році, якщо:

обсяг національного багатства країни у базовому році склав **2000** у.г.о.

структура національного багатства країни у базовому році (%):

всього – 100 %, в тому числі

створені нефінансові активи – **55%**; нестворені нефінансові активи – **30 %**; фінансові активи – **15 %**.

Темпи приросту фінансових активів у звітному році – **25 %**.

Питома вага основних виробничих фондів та державних матеріальних резервів у складі створених нефінансових активів в базовому році складала відповідно **50** та **15 %**.

Темп росту основних виробничих фондів у звітному році склав **25 %**.

Приріст державних матеріальних резервів у звітному році склав **30** у.г.о.

Приріст та вибуття нестворених нефінансових активів у звітному році відповідно склали **50** та **20** (у.г.о.).

Визначимо структуру національного багатства в грошовому вимірнику в базовому році:

Створені не фінансові активи = $2000 * 0,55 = 1100$ у.г.о.

Нестворені нефінансові активи = $2000 * 0,3 = 600$ у.г.о.

Фінансові активи = $2000 * 0,15 = 300$ у.г.о.

Приріст фінансових активів у звітному році = $300 * 1,25 = 375$ у.г.о.

Питома вага основних виробничих фондів у базовому році = $1100 * 0,5 = 550$ у.г.о.

Питома вага державних матеріальних резервів у базовому році. = $1100 * 0,15 = 165$ у.г.о.

Разом: $550 + 165 = 715$ у.г.о.

Інші нефінансові активи в базовому році = $1100 - 715 = 385$ у.г.о.

Темп росту основних виробничих фондів у звітному році = $550 * 1,25 = 687,5$ у.г.о.

Приріст держ. матеріальних резервів у звітному році = $165 + 30 = 195$ у.г.о.

Разом: $687,5 + 195 = 882,5$ у.г.о.

Нестворені не фінансові активи у звітному році = $600 + 50 - 20 = 630$ у.г.о.

Створені нефінансові активи у звітному році = $385 + 882,5 = 1267,5$ у.г.о.

Загальний обсяг національного багатства у звітному році = $630 + 300 + 1267,5 = 2197,5$ у.г.о.

Задача 4

Визначити чисельність і темп приросту економічно активного населення країни у звітному році, якщо:

1. Чисельність зайнятого населення у працездатному віці становила **24000** тис. чол., що складає **90** % від загальної кількості зайнятих та **84** % від загальної чисельності економічно активного населення.

2. Чисельність зайнятих молодше працездатного віку становить **680** тис. чол.

Економічно активне населення включає зайнятих у працездатному віці, зайнятих поза працездатним віком та офіційно зареєстрованих безробітних, тобто:

Економічно активне населення = Зайняті у працездатному віці + Зайняті поза працездатним віком + Безробітні.

Загальна чисельність економічно активного населення = $24000 / 0,84 = 28571,43$ (тис. чол.).

Загальна чисельність зайнятих = $24000 / 0,9 = 26666,67$ (тис. чол.).

Чисельність зайнятих поза працездатним віком = $26666,67 - 24000 = 2666,67$ (тис. чол.)

Чисельність зайнятих старше працездатного віку = $2666,67 - 680 = 1986,67$ (тис. чол.).

Безробітні = $28571,43 - 24000,00 = 4571,43$ (тис. чол.).

Задача 5

Обчислити індекс приросту ВВП на душу населення, якщо в попередньому році ВВП становив **960** млрд. грн., ВВП на душу населення – **16800** грн. У поточному році ВВП скоротився на **5,6** %, а чисельність населення скоротилась на **6,5** %.

Чисельність населення у базовому (попередньому) році становить:

$$\mathbf{ВВП_{д.н.} = ВВП / Ч,}$$

де $ВВП_{д.н.}$ – ВВП на душу населення, грн.;

ВВП – валовий внутрішній продукт, млрд. грн.;

Ч – чисельність населення, тис. чол.

Таким чином, чисельність населення у базовому році становить

$$\mathbf{Ч_{(б)} = ВВП / ВВП_{д.н.} = 960 \text{ млрд.грн.} / 16800 \text{ грн.} = 57,14 \text{ млн. чол.}$$

Ураховуючи, що ВВП скоротився на **5,6** %, а чисельність населення скоротилась на **6,5** %, ВВП у звітному (поточному) році буде становити:

$$\mathbf{ВВП_{(зв)} = ВВП_{(б)} * I_{ВВП}/100}$$

де $ВВП_{(зв)}$ – валовий внутрішній продукт у звітному періоді, млрд. грн.;

$ВВП_{(б)}$ – валовий внутрішній продукт у базовому періоді, млрд. грн.;

$I_{ВВП}$ – індекс приросту ВВП, %.

$$\text{Тобто, } \mathbf{ВВП_{(зв)} = 960 \text{ млрд.} * (100 - 5,6) / 100 = 906,24 \text{ млрд. грн.}$$

Чисельність населення у поточному році буде становити

$$\mathbf{Ч_{(зв)} = Ч_{(б)} * I_{ч}/100}$$

де $Ч_{(зв)}$ – чисельність населення у звітному (поточному) році, млн. чол.;

$Ч_{(б)}$ – чисельність населення в базовому році, млн. чол.;

$I_{ч}$ – індекс приросту чисельності населення, %;

$$\mathbf{Ч_{(зв)} = 57,14 \text{ млн.} * (100 - 6,5) / 100 = 53,42 \text{ млн. чол.}$$

ВВП на душу населення у звітному році:

$$\mathbf{ВВП_{д.н.(зв)} = ВВП_{(зв)} / Ч_{(зв)} = 906,24 \text{ млрд. грн.} / 53,42 \text{ млн. осіб} = 16963,43 \text{ грн.}$$

Список джерел

I. Основна:

1. Гринів, Л. Св. Національна економіка [Текст]: навч. посіб. / Л. С. Гринів, М. В. Кічурчак. – Л. : Магнолія 2006, 2009. – 464 с.
2. Заболоцький Б. Ф. Національна економіка [Текст]: підручник / Б. Ф. Заболоцький. – Л. : Новий світ-2000, 2009. – 581 с.
3. Національна економіка [Текст]: навч. посібник/ за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2009 – 386 с.
4. Національна економіка [Текст]: навч. посібник / за ред. В. Тарасевича. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 278 с.
5. Національна економіка [Текст]: підручник / за ред. П. В. Круша. – Друге видання. – К. : Каравела, 2008. – 427 с.
6. Національна економіка [Текст]: навч. носіб. / А. Ф. Мельник, А. Ю. Васіна, Т. Л. Желюк, Т. М. Попович; за ред. д-ра екон. наук проф. А. Ф. Мельник. – К. : Знання, 2011. – 463 с.
7. Національна економіка: [Текст]: навч. посіб. / В. І. Мельникова, О. П. Мельникова, Т. В. Сідлярчук та ін. – Х. : ХАІ, 2009. – 197 с.
8. Старостенко, Г. Г. Національна економіка [Текст]: навч. посіб. / Г. Г. Старостенко, С. В. Онишко, Т. В. Поснова. – К. : Кондор, 2011. – 429 с.

II. Додаткова:

9. Бодров, В. Г. Державне регулювання економіки та економічна політика [Текст]: навч. посіб./ В. Г. Бодров, О. М. Сафронова, Н. І. Балдич. – К. : Академвидав, 2010. – 520 с.
10. Голіков, А.П. Економіка України [Текст]: навч. посіб. / А. П. Голіков, Н. А. Казакова, О. А. Шуба. – К. : Знання, 2009. – 286 с.
11. Державне регулювання економіки [Текст]: навч. посіб. / О. І. Ковтун. – Л. : Новий світ-2000, 2010. – 429 с.
12. Економічна теорія [Текст]: навч. посіб. / М. Х. Корецький, О. І. Дацій, Г. М. Кульнєва, І. І. Вініченко. – К. : ЦНЛ, 2007. – 256 с.
13. Злупко, С. М. Перехідна економіка: сучасна Україна [Текст] : навч. посіб. / С. М. Злупко. – К. : Знання, 2006. – 324 с.
14. Ковтун, О. І. Державне регулювання економіки [Текст]: навч. посіб. / О. І. Ковтун. – 2-ге вид., оновл. і доп. – Л. : Новий світ-2000, 2006. – 340 с.
15. Лутчин, Н. П. Система національних рахунків: практикум [Текст]: [навч. посіб.] / Н. П. Лутчин, І. Д. Мельник; за ред. С. О. Матковський; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Л. : Новий світ-2000, 2008. – 204 с.
16. Михасюк І. Р. Державне регулювання економіки: підруч. / І. Р. Михасюк, Л. А. Швайка. – Л. : Магнолія 2006, 2011. – 220 с.
17. Міжнародні стратегії економічного розвитку [Текст]: навч. посіб. / за ред. А. О. Задой. – К. : Знання, 2007. – 332 с.
18. Національна економіка [Текст]: конспект лекцій / Серікова Т. М. [та ін.]; Харк. нац. екон. ун-т. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. – 227 с.
19. Національні моделі економічних систем [Текст]: навч. посіб./ [кол. авт. О. О. Беляєв (кер.) та ін.]. – К. : КНЕУ, 2010. – 319 с.
20. Міжнародні стратегії економічного розвитку [Текст]: навч. посіб. / за ред.: Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського, І. Л. Ліганенко. – 2-ге вид., переробл. та доповн. – К. : ЦУЛ, 2009. – 356 с.
21. Пухтаєвич, Г. О. Аналіз національної економіки [Текст]: навч. посіб. / Г. О. Пухтаєвич. – К. : КНЕУ, 2005. – 254 с.
22. Хомяков В. І. Економіка сучасної України [Текст]: навч. посібник / В. І. Хомяков, І. В. Бакум. – К. : Кондор, 2009. – 427 с.
23. Чухно, А. А. Сучасні економічні теорії [Текст]: підручник / А. А. Чухно, П. І. Юхименко, П.М.Леоненко. – К. : Знання, 2007. – 878 с.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Методичні вказівки
для виконання контрольної роботи
з курсу

«Національна економіка»

(для студентів 4 курсу за напрямками підготовки
6.030504 «Економіка підприємства» і 6.030509 «Облік і аудит»)

Укладач ПУШКАР Тетяна Андріївна

Редактор *К. В. Дюкар*

Комп'ютерне верстання *І. В. Волосожарова*

План 2010, поз. 492 М

Підп. до друку 08.12.2010р.

Формат 60×84/16

Друк на ризографі.

Ум. друк. арк. 1,2

Тираж 50 пр.

Зам. №

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 4064 від 12.05.2011р.